

משמורת ילדים

משמורת ילדים קטינים מתייחסת להיבט של החובה החלה על הורים לדאוג לכל הצרכים של ילדיהם המשותפים הקטינים, תוך דאגה לשלום, מבחינה בריאותית ונפשית. מבחינה משפטית, הוריו הביולוגיים של קטין הם האפוטרופוסים הטבעיים שלו וגם לאחר פרידה ו/או גירושין, שני ההורים נשארים אפוטרופוסים של ילדיהם הקטינים והם אחראים לקיום צרכיו, וכן לקבלת כל ההחלטות המהותיות, במשותף ובאופן שווה, באשר לענייני גידולם, חינוכם ועתידם של ילדיהם המשותפים. משמורת פיזית, הינה החזקת הילדים הקטינים לאחר גירושין, כלומר, מתייחסת למקום הפיזי בו יתגוררו וילוו הילדים, כאשר לרוב מקובל לקבוע, כי אחד ההורים יהא ההורה המשמורן, כהורה יחיד, עליו מוטלת החזקתו הפיזית של הקטין, ואילו לגבי ההורה השני נקבעים הסדרי ראייה וביקורים ביחס לילדיו. ויש לציין כי סוגית החזקת ילדים הינה בעלת אופי מתמשך, משום שסוגיה זו לעולם אינה סופית ורבים הם המקרים בהם מתעוררות מחלוקות בין ההורים בעניין החזקת הילדים או בעניינים מהותיים אחרים, לאחר הגירושין.

קיימות ארבע אפשרויות לגבי משמורת ילדים :

- 1) אצל האם - זאת אומרת האם תהיה ההורה המשמורן והילדים נמצאים בחזקתה ומתגוררים אצלה דרך קבע, כאשר ישנם הסדרי ראייה לפיהם האב מקבל את הילדים אליו לביקורים, בימים ובשעות קבועים, עם אפשרות גם ללינה.
- 2) אצל האב - זאת אומרת האב יהיה ההורה המשמורן והילדים נמצאים בחזקתו ומתגוררים אצלו דרך קבע, כאשר ישנם הסדרי ראייה לפיהם האם מקבלת את הילדים אליה לביקורים, בימים ובשעות קבועים, עם אפשרות גם ללינה.
- 3) משמורת ילדים מפוצלת - מצב זה של הפרדת המשמורת בין ילדים להורה אחד הינו מאוד נדיר ובו, למשל, ילד אחד יהא במשמורת האם, ואילו שני יהא במשמורת האב, כאשר להורה שאינו משמורן לגבי מי מהילדים יהיו הסדרי ראייה לגביו.
- 4) משמורת ילדים משותפת - המשמורת מתחלקת באופן שווה בין ההורים, ובשנים האחרונות המשמורת משותפת בהחלט הולכת ונהיית יותר ויותר נפוצה.

הסמכות העניינית של בתי הדין הדתיים הדרוזיים: עפ"י סעי' 5 לחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, תשכ"ג-1962, לבית הדין מוקנית סמכות בהסכמה של שני הצדדים (סמכות עניינית מקבילה עם בית המשפט לענייני משפחה), חשוב להדגיש כי הסמכות ההורים לסמכות בית הדין או בית המשפט לענייני משפחה בהסכם בין ההורים, נקנתה כלפי ההורים בלבד ואינה מחייבת את הקטין, והוא הדין באשר ל"סמכות הנמשכת" באשר להליכים עתידיים הנוגעים לביצועו של הסכם גירושין

או שינויו. לאור זאת, אין עומד מחסום הסכמת ההורים לעניין הסמכות, בפני הקטין מלהגיש את תביעתו בביהמ"ש לענייני משפחה או בבית הדין הדתי הדרוזי.

במצב של העדר הסכמה בין ההורים לגבי משמורת:

במצב של היעדר הסכמה בין ההורים לגבי משמורת, יהא זה תפקידו וחובתו של בית הדין להכריע במחלוקת ולקבוע, על רקע העקרונות הכלליים הקבועים בחוק, מי מבין שני ההורים הינו ההורה אשר מסוגל, לכאורה, למלא את תפקיד ההורות לילדים המשותפים באופן הטוב יותר, וזאת במטרה לספק לילד קטין את צרכיו הפיזיים ו/או הבריאותיים ו/או הנפשיים המיטביים, ולאור האמור להיות ההורה המשמורן על הקטין ולהחזיקו אצלו.

עקרונות מנחים:

עקרון "טובת הילד":

אמת המידה המנחה את בית הדין הדתי הדרוזי וכמו שאר ערכאות השיפוט, בענייני משמורת ילדים היא עקרון "טובת הילד". עקרון זה, למעשה, אמור להנחות הן את ההורים עצמם והן את בית הדין בבואו להכריע בסוגיות בקשר לקבלת החלטות הנוגעות לילדים קטינים.

עקרון "המחרס" ("מחרם"): אמת מידה המנחה את בית הדין הדתי הדרוזי בהתאם לעקרונות הדתיים של העדה הדרוזית, לפיו תנאי קבלת המשמורת והחזקת הילדים משתנים לאור האיסור הדתי הדרוזי בהשכנת המותרים בנישואין יחדיו תחת קורת גג אחת.

תסקיר סעד: משמורת קטינים נקבעת באמצעות תסקיר, אותו עורכת פקידת סעד, אשר הינה עובדת/ת סוציאלית/ת הממונה ע"י בית הדין, כדי לבחון את הנושא של משמורת בכל מקרה ספציפי ולהגיש המלצותיו/ה, וחשוב לבסס בחינת בית הדין והחלטותיו לפי תשתית עובדתית ברורה ונאותה, כאשר בית הדין נוהג להסתייע בתסקיר של העובדים הסוציאליים ובמומחים מטעמו, הן בהיותם גורם מקצועי והן בהיותם גורם ניטראלי, לעומת ההורים המעורבים ו/או היריבים, אשר יבחנו את הנושא ויגישו לו את המלצותיהם. מומחים אלה יהיו לרוב עובדים סוציאליים ולעיתים ובשעת הצורך גם רופאים ופסיכולוגים. חשוב לציין, כי אף על פי שבית הדין אינו מחויב לקבל את המלצות המומחים, הוא בהחלט נוטה להתחשב ואף לאמץ אותן, במרבית המקרים.

עליך להכין כתב תביעה אותו עליך להגיש למזכירות בית הדין ובכתב התביעה הקפד/י על ציון הפרטים הבאים:

- שמות, מספרי זהות ותאריכי לידה של התובעים.
- הסיבות להגשת התביעה.
- כתב התביעה יוגש מודפס ובשלושה עותקים.

לכתב התביעה עליך לצרף את המסמכים הבאים:

א. פרטים אישיים.

ב. תצהיר חתום בפני עורך דין, המאשר נכונות כתב התביעה והפרטים בכתב התביעה, וכל מסמך שיצורף לכתב התביעה.

ג. לבקשה שמגיש עורך דין בשם המבקשים יש לצרף גם ייפוי כוח מקורי או העתק נאמן למקור.

ד. העתק צילומי של תעודת הזהות של שני בני הזוג.

תשלומים:

שובר תשלום אגרת פתיחת תיק ששולם בעמדת התשלום בבית הדין או בבנק הדואר או באמצעות האינטרנט - על פי תעריפי האגרות הקבועים בתקנות בתי הדין הדתיים הדרוזיים (אגרות), תשל"ג - 1973.

הערה: דף הסבר זה הינו כללי ואינו בא במקום ייעוץ משפטי ונועד לסיוע ראשוני בלבד ואינו ממצה את כל הנושאים הנוגעים לעניין.

- כל האמור בנוהל זה נכתב **בלשון זכר** מטעמי נוחות בלבד ומתייחס ל**זכר** ו**נקבה** במידה שווה.